

УДК 008

Магазинщикова Ірина, Шлемкевич Світлана

**ТВОРЧО-ПОШУКОВА СПРЯМОВАНІСТЬ
ОСОБИСТОСТІ ЯК ВИМОГА ЧАСУ**

У сучасній філософській практиці все активнішими стають спроби осмислити ті аспекти творчого процесу, які пов'язані з самотворенням і самореалізацією особистості. Розуміння творчості як атрибутивної якості особистості, як діяльності, що супроводжується ускладненням всього культурного, духовного «поля» особистості цілком відповідає прагненню утвердити світовий контекст української культури, забезпечити процес відродження духовності у суспільстві.

Протягом тривалого часу поняття духовності традиційно пов'язувалося з виявом релігійного світогляду. У сучасних умовах відомі спроби виходу з цієї ситуації у напрямі пошуку різних форм духовності, способів модифікації її традиційних форм та стимулювання нових. При цьому простежуються різноманітні підходи до розуміння самої суті духовності. З нашого погляду, у своєму загально-філософському значенні, духовність – це інтенція особистості до гармонії із самою собою та світом, особлива міра суб'єктивності, що узгоджується з накопиченим ціннісним досвідом людства і дозволяє людині звершити шлях «до самої себе».

Таким чином, духовність виступає іманентною якістю особистості, субстанцією творчості, яка розглядається як форма самодіяльності, розгортання сутнісних сил індивіда за мірками свободи.

Таке розуміння може послужити ключем до визначення змісту поняття «творча особистість», яке не отримало ще достатнього філософського обґрунтування і використовується найчастіше як поетична метафора. Творча особистість, керуючись у своїй діяльності свідомо-вольовими орієнтирами та гарантованим ступенем корисності, у процесі творчості транслює своє «Я» у світ. Оскільки при цьому для творчої особистості характерна світоглядна цілісність, наявність «свого Всесвіту», результатом про-

цесу творчості виступає не стільки нова якість «самоздійснення» індивіда, скільки ускладнення самого духовного вияву буття, його нові виміри.

Домінантою у структурі творчої особистості є потреба у творчості як соціально-психологічна характеристика.

Творчість є універсальною якістю особистості в тому розумінні, що здатність до творчої діяльності, виявлена в певній сфері, сприяє збагаченню духовного світу особистості. Творчість і духовність пов'язані між собою і визнання цього положення має важливе прикладне педагогічне значення: недооцінка формування творчого мислення, ролі творчої діяльності будь-якого змісту веде до духовної обмеженості, яка у подальшому важко піддається корекції й негативно позначається на всезагальному суспільному здоров'ї нації.

Ця обставина є особливо важливою в ситуації, яку переживає сьогодні українська культура, що встала на шлях відродження духовності, створення сприятливого суспільного фону для формування духовного обличчя нової української людини.

Утвердження самостійності відкрило нові горизонти для духовного відродження української культури, що передбачає повернення і переосмислення народних звичаїв і традицій, розширення сфери вживання української мови, створення національної системи освіти, формулювання національної ідеї і на цій основі – виявлення можливостей національної ментальності й духовності як смислового ядра культури.

Утвердження права українського народу на життя і суверенність великою мірою залежало від культуротворчого потенціалу нації, інтелекту та духовності її представників, від соціальної активності національних лідерів. На зламі тисячоліть ми стали свідками початку нової історичної доби, яка втілила мрії багатьох поколінь, проявила у всій неповторності духовне багатство нації.